Срп. пр. парох. Св. Катарал.

Година III. Timişoara, (Темишвар) 1. јануара 1923. Бр. 1.

ГЛАСНИК

Бр. 1. пар. 1923.

ЦРКВЕНИ, ШКОЛСКИ И ДРУШТВЕНИ ЛИСТ.

Издаје: Архим. Стефан Николић, Еписк. Викар.

Излази 1. 10. и 20. сваког месеца. Уредништво и Администрација у Timişoara, Cetate Piaţa Unirii Nr. 2. Телефон број 523. (Рукописи се не враћају.)

Уређује Слободан Костић Епарх. бележник.

Службени део.

Број 348.

Е. В. из 1923.

Бр. 1. пар. 1923.

Подручном свештенству.

Божићна посланица преосв. г. епископа-дијецезана нашег ГЕОРГИЈА доставља се Наслову ради проучења и прочитања вернима на први дан Божића у свима св. храмовима епархије темишварске.

У Темишвару, 3/16. децембра 1922.

Стефан
архим. еписк. викар.

ГЕОРГИЈЕ
ПО БОЖЈОЈ МИЛОСТИ

епископ темишварски, великокикиндски, великобечкеречки и арадско-велсвмиклушки

своју милој браћи и деци по Христу Спаситељу, свештенству и народу, у хришћанској љубави шаље од Бога измољени благослов, а од себе архијерејски поздрав и хришћански целив.

* * *

И ове године на Божић, дан хришћанске радости наше, хоћу да Вас, као мили духовни род свој, поздравим архијерејским поздравом, и предам Вам благослов Божји. У данима после рата много проживљујемо и једва може душа наша све то да поднесе. Изгледају нам ови дани као сан из којег не можемо да се пробудимо. Постављени смо пред нове мете у животу, и пред нама се указују нови путеви. И ми лако заборављамо шта је све било и шта све може бити.

И зато хоћу данас да Вас подсетим на оно што у данима мира и опште слободе никада не бисте смели да заборавите. А то је да је праву слободу донео на свет Исус Христос, и да без Христа не вреди никаква слобода, а са Христом уживају слободу и они народи који мисле да нису слободни.

Пре Исуса Христа није било слободе. Велика већина људи била је робље, без икаквих права. И тек после рођења Христова нестаје робова. Вредност и достојанство човека почињу да се штују, и права човечанска почињу да се признају. Данас је у свеколиком свету осуђено робовање. Човечја душа, негована у хришћанском поднебљу, сва се по нагону узбуни, и када помисли да је некада било робова. Слобода је постала неотуђива својина свакога човека. Не може више да буде робова. Не допушта то највећи ослободитељ наш, Исус Христос . . . И то је дар Божића.

Али поред „црног робља" умножило се пре Христа и „бело робље". И они који нису робовали људима, робовали су свом рођеном телу. Човек је изгубио власт над собом, и постао је роб греха. Укорењени греси у човеку постали су идоли којима је човек слепо служио. А како грех није само преступ Божјега закона него и тешка болест, човек је под грехом све више изопачивао своју природу.

И то робовање било јо најстрашније, јер је водило у пропаст и човека и народ и човечанство. Христос је донео слободу и том белом робљу. Од развратног и ропског поколења старог века Христос је подигао најсветлија, слободна и неустрашива мученичка и подвижничка поколења на којима је сазидана Црква. И где год се уселио Христос, сванула је слобода. А где није примљен Христос, онде владају и данас идоли. Што је учинио Христос, до Њега нико није могао да учини. Само једнога лекара и једнога ослободитеља има душа човечја, и то је Господ Исус Христос . . . А и то је дар Божића.

И грађанска слобода води порекло од Исуса Христа. У ропској души није могла да сазре мисао о једнакости и слободи

сваког грађанина, а још мање да се осети жеља и тежња за том слободом. И после укидања црног робља владала је тиранија властодржаца, насиље сталежа и злоупотреба човека. Еванђеље је Христово требало кроз векове да продире у душе као квасац у тесто, и да начело слободе одушеви људе и народе и раскине све окове. И ко може данас да спречи ту слободу? Она је постала непобедљива сила која све што јој на пут стане обара. Њу мора да призна сваки човек и сваки народ. Она је у програму свих странака. Она је данас заједничко добро свих народа... И зар и то није дар Божића?

А и народи се нису могли ослободити без Христа. Ропство једнога народа обично се зачињало у гресима расточеном телу и у мекушном духу народа. Развратни народи предавали се и продавали у ропство пре него што их се и дотакао непријатељ. А Христом ослобођене душе, уз помоћ духовних и моралних сила у себи, на чудан су начин у млево сатирали и најтеже окове народне слободе.

И српски народ ослободио је Исус Христос који му је и душу ослободио. Вером у Христа носио је он за Христом кроз векове најтежи крст, прешао је са Христом и страшну Голготу, и у знаку крста он је побеђивао. Том истом вером и косовски осветници наши и слободе наше неустрашиви заточници, као оно Богом изабрани и вођени народ, по речима апостолским „Победише царства, учинише правду, добише обећања, затворише уста лавовима, угасише силу огњену, избегоше од оштрице мача, ојачаше у немоћи, посташе јаки у биткама, растераше војске туђе" (Јевр. XI. 33—34) ...И све је то дар Божића.

И после најстрашнијега последњега светскога рата који је вођен са вером у правду Христову свиће слобода свима народима. И они који немају своје племенске државе данас су слободни. Сви људи и сви народи уживају у просвећеним државама општу слободу. Ту слободу чува данас као драгоцену тековину све колико човечанство и зајемчују међународни уговори. За ту се слободу бори Христос Господ и све невидљиве силе, духовне и моралне које се са Христом у свету јављају... И то је највећи дар Божића.

И тако се испуниле на Исусу Христу ове речи пророка Божјег Исаије „Ево избраника мојега", говори Господ „који је мио души мојој", — „суд народима јављаће", — отвараће „очи слепцима", изводиће „сужње из затвора и из тамнице који седе у тами". — „Господ ће изаћи као јунак" — „надвладаће непријатеље своје". — „И водиће слепце путем којега нису знали", — „обратиће пред њима мрак у светлост, и што је неравно у равно". (Ис. XLII. 1., 7., 13., 16).

Љубазна у Христу Исусу браћо и децо!

Чули сте речи ко је засновао у свету слободу човека и свих народа. А јесте ли разабрали из тога и то да једино Он, Господ Исус Христос, може и сачувати ту слободу? Христос открива најдубље тајне о животу, и ослобађа душу од ропства најопаснијих самообмана. Христос храни у човеку веру дубокога и проживљеногa убеђења које ни све силе паклене не могу да покоре. Христос негује у свету мисао о вечној одговорности човека, и утврђује правду на непоколебљивој стени или, по речима пророчанским, Он чини „да никне правда, као што из земље расте биље и у врту ниче што се посеје". (Ис. LXI. 11) и развија „храстове правде" (Ис. LXI. 3) која држи земљу и градове. Христос усељава у чисто срце љубав, да оно може да види Бога и осети блаженство, и буде слободно од насиља злих жеља. Ко се са Христом сјединио, тај по речима апостолским, није више роб, него син (Божји) а ако је син, и наследник је Божји кроз Исуса Христа (Гал. IV. 7) Христос као најјача стваралачка сила у свету, ствара слободна и царска поколења која владају животом. Главна државотворна сила и камен „крајеуголни" сваке заједнице то је Исус Христос. Он ствара новога човека и новога грађанина. Без Христа државе се руше и народи нестају. Разорне су силе у свету толико силне, да их само Христос може да укроти. Без Христа не може се владати народом. Без њега законодавци не могу доносити законе нити судије судити. Христос је прави цар који седи с десне стране Бога и Оца и којега царству не ће бити краја.

Ето, љубазни моји, св. Црква Вас учи да је духовна и морална слобода извор слободе и човека и грађанина и народа и државе. А слободу духа нико не негује тако као Христос. Јер овако стоји написано „Ако вас Син (Божји) избави, заиста ћете бити избављени" (Јов. VIII. 36) И зато се морамо поверити Христу да уживамо општу слободу.

Па да ли се свуда исповеда Христос и Христова наука, и негује слобода духа? Ако где год завлада мекушни и ропски дух, вреди ли што слобода грађанска и слобода народна? И шта ће бити од те слободе ако се у човеку и народу не развија слободни и непобедљиви дух, и не изграђује слободна и снажна лич-

ност, него се душа губи, тело изопачује и човечански образ уништује? И може ли се одбранити та драгоцена тековина, ако се не штује правда, и ако један другом окове кујемо? Нека се само у једном селу заборави Христос и правда Његова, од слободе и поретка не ће бити ни говора. А где се Христос уселио, онде уживају слободу и они који мисле да нису потпуно слободни. Ако је само душа слободна, слободан је и човек и народ, и нико га заробити не ће. Слобода је у непобедљивом духу човечјем и у сним вечитим неразоривим и свемоћним духовним и моралним силама које у човеку развија Христос Господ. Слобода је дар Божји и људи је не могу без Божје помоћи имати. Где је Христос, ту је слобода. А без Христа не вреди никаква слобода. А колико њих неће да увиде да треба да су духом слободни и да знају собом владати? Једни гомилају знање, а немају духа да знањем владају. Други згрћу пусто благо, а душа им је нејака да благо покори и подчини разумним потребама, него оно влада њима и мучи њих. Деца се рађају, а у многих нема духа, да их на пут изведу. Многи и многи несити су права и слобоштина, а нису томе дорасли, јер нису духом слободни, него њима владају идоли. А да не говоримо о онима који ропски служе телу и расипају своју радну снагу.

Зато, Љубазни, негујте веру Христову, која ће Вам дати, по речима апостолским, „слободу славе“ (Рим. VIII. 20) Не слушајте лажне учитеље који Вас хоће да откину од вере прадедовске! Њихову науку наша св. Црква проклиње. „Чувајте се“, по речима апостолским „да вас ко не зароби лажном науком и празном преваром, по казивању човечјему по науци света, а не по Христу“ (Кол. II. 8.) „Стојте дакле у слободи којом нас је Христос ослободио, и не дајте се опет у јарам ропства ухватити“ (Гал. V. 1) Не служите телу нити другим идолима, а најмање златноме телету! Поштујте и слободу других! Мислите увек на Бога и не заборављајте Христа, да и Вас не заборави Бог! Јер овако каже Спаситељ Христос: „Који год призна мене пред људима, признаћу и ја њега пред Оцем својим који је на небесима, а ко се одрече мене пред људима, одрећићу се и ја њега пред Оцем својим који је на небесима (Мат. X. 32—33) Молите се непрестано Богу да Вас укрепи и одржи у слободи духа.

Молите се пре свега за Владара и Краља свога који бдије над миром и слободом грађана и народа. Нека и њега и милу му супругу и Краљицу и сав Краљевски дом Господ благослови венцем дугог и срећног века! Будите верни Владару и послушни властима, јер нема власти која није од Бога. И покоравајте се законима не по нужди него по савести! Јер Вас тако учи Христос Господ Спаситељ и Искупитељ наше душе и нашега тела . . .

На крају, љубазни моји, благосиљам Вас од свега срца са топлим архијерејским молитвама, ради свакога добра вашега. И поздрављам Вам свима Бадњи дан и Божић, Нову Годину, Свето Богојављеније и Светога нашега Саву. Господ Исус Христос нека Вас предводи на путу светиње, и обасипа животворним благословом својим, на славу Божју и утеху нашу!

Препоручујући себе љубави вашој и сећању вашем у божићним молитвама пребивам

У Вел. Кикинди, на Божић, хиљадудеветстотинадвадесетдруге године.

Горе споменути Ваш Епископ

ГЕОРГИЈЕ с. р.

Извештај о раду Епарх. Управе.

През. акта еписк. викара у 1922. год.

(Наставак.)

31. окт. 1922. обављен је лечнички преглед питомаца, примљених у монашку школу у ман. Бездину. Пошто је истим прегледом установљено, да питомци Велимир Петков из Нађфале и Јаков Богуновић из Петровог Села имају органичну болест у срцу, послати су исти на лечење а на њихова места позвани су за питомце Богдан Јовановић из Сараволе и Драгутин Адамовић из Фенлака. Још је примљен за питомца Захарија Замуровић из Темишвара а напустио је монашку школу Пера Николин из Гада. Истога дана било је и свечано отварање мон. школе а 1. нов. отпочела су редовна предавања. — Овлаштен је Макса Стануловић парох у Немету, да два нова звона, која је набавила там. црквн. општина, освети. — Урош Јовановић парох у Дињашу, изабрани и потврђени парох у Вел. Св. Миклушу одликован је црвеним појасом. — Јером. Герману Д. Милошевићу старешини ман. Грнчарице одговорено је, да може бити примљен у ову епархију и постављен за а. п. у Гаду али му се сталност не може дати, јер ова припада само изабраним и потврђеним паросима. — Позван је Милан Николић а. п. у Кнезу, да против пресуде примпреторског звања у Винги, којом је због неизвешања заставе на школи у Кнезу на дан крунисања осуђен на новчану казну од 300 леја, сам апелира а еписк. викар поднео је субпрефектури жалбу против споменуте пресуде.

(Свршиће се.)

Неслужбени део.

Какве врлине красе наш српски народ у парохијама, с друге стране — какве све мане и недостатке има исти?

У Срп. Пожежени и Мачевићу. У св. храм не одлазе људи, него седе пред општинском кућом до ручка. За храмовну славу незнају и не држе ју, него одржавају заветине. О заветинама старији иду у цркву а млађи дочекују госте. Ту има онда гошћења и чашћења, певанке и игранке — па често и туче — и све траје 3 пуна дана. О свадбама исто тако велики трошак и раскош. И тада траје теревенка 3 дана. Недавно је било случаја, да су о свадби једној упрегли 6 волова, обесили им на рогове пешкире, сваког вола је узјашио по један младић и дотле су их терали, док волови потпуно не сустадоше.

Свирке и певања има и уз часни пост па — грозно и рећи — и на сам Велики Петак се дешава, да се по неки „Србенда" прати са „хармоникашом".

Народ је у Срп. Чанаду врло побожан и вери својој одан; цркву врло уредно похађају, омладина слабије. Недељом и Празником по подне одлазе у бирц где играју до увече, када се мирно кући разилазе, неки од момчадије заостану и веселе се уз свирку докле је од полит. власти дозвољено. Чанадци су људи вредни и радени, али су махом користољубиви, слабо слушају савете и опомене, обичан је одговор; „пустите ви то Господине". — У месту постоји Срп. Читаоница која не одговора свом задатку, јер је ту дозвољено и точење пића, а нема ни потребних просторија. При крштењима и др. обредима нема злоупотребе, у оделу нема раскоша, не псују, пије се као и на другим местима, пијани се ретко виђају, при игранкама нема двосмислених речи, ако која девојка ускочи, одмах затим дође да се испита, дивљих бракова је мало.

У Лесковици влада велика побожност, народ је јако привржен православној вери и српском имену, радо похађа св. храм, одржава ревносно обичаје православне цркве. Слави црквену славу, и том приликом се у славу светитеља реже колач. Осим тога слави још једну славу, кад се моли Богу, да Бог заштити стоку, благо, које нашега ратара одржава. Нарочито се прославља Св. Сава. Једна особита врлина краси овај народ, што је очувао своју народну ношњу, јер мода није допрла у подножје ове планине. Како мушки, тако и женске носе домаћу тканину, кућевна индустрија није изчезла из ове парохије.

Још владају старински обичаји. Омладина поштује старије, далеко је од раскалашности, свештенство такођер јако поштује.

Једина већа мана овога народа је, што има доста велики број дивљих бракова. Но овај велики број не долази отуда, што је опала вера у народу, већ је то последица свадбених обичаја, који данас не одговарају духу времена, јер много новаца стају.

Раскошних обичаја има и при погребима. И најзад свет не пази довољно на чистоту.

Писма Српкињи Ј. П.

15.

Што више расту деца, расте и брига родитељска. Наскоро се појављују у души детињој зле наклоности, тврдоглавост, самовоља, себичност. Ове пороке морамо за времена ишчупати из душе, јер ако ојачају, нема те силе, која би их уништити могла. Они родитељи, који у свему попуштају својој ћафкавој деци и све им дозвољавају, једном ће горко плакати због те своје попустљивости. Размажено дете постаје тврдим тиранином свога родитеља.

Долазе онда и спољни непријатељи, који се труде, да децу покваре. То су хрђаве слуге и служавке и зли другови.

Чувајте децу своју од њих! Припазите на благо ваше и дању и ноћу! Мотрите сваку реч и свако дело њихово, забраните им дружење са покваренoм децом! Привикавајте их још у раном детињству реду и раду! Лењост нека им не буде ни по имену позната.

А кад вам деца одрасту, онда нека су очи ваше стално на њима.

Мушкарац воли рано да се момчи а шипарица да игра велику девојку. Пазите, да се не заволе пре времена, јер ако се врло заљубе једно у друго, нема те силе и власти, која ће их раставити. С тога не дозвољавајте, да се момак и девојка тесно спријатеље пре но што би могли озбиљно на брак мислити. Они се до душе извињавају, да су невини и да ни не мисле на зло, али ђаво не спава. И земља је добра и киша је добра, ипак кад се састану, постаје блато. И ватра је добра и слама је добра, ипак кад се сједине, избија пожар.

Колике младе душе постају на овај начин жртве сотонине. И колико је отаца и матера, који су слепи код очију, који не виде или неће да виде. Па има их и таквих, који сами стварају прилике, у којима се до зла долази. Тешко им било пред судом Божјим!

Кад је дошло време, да се у брак ступи, нека склопе познанство младић и девојка али нека се само на очигледа оца и матере састају. Колики родитељи греше против овог оправданог захтева!

Догодило се у Новом Саду. Млади лечник, који је испросио себи за супругу кћер једне отмене српске породице, на 10 дана пре венчања дође у посету у дом невестиних родитеља.

Будућа пуница га прими.

— Хтео бих са својом невестом да говорим — рече млади доктор — и то између четири ока.

— То није могуће — одговори госпођа нежним али одлучним гласом.

— Али имао бих нешто важно да јој кажем — настави младожења.

— Онда ћу ју дозвати па јој кажите предамном, јер моја кћи још никад није разговарала на само са мушкарцем — рече госпођа.

— Али молим Вас, та наскоро ћу јој бити муж?

— Онда ме се ништа неће тицати, али дотле ћу вршити дужност своју, како то хришћанској матери приличи.

— Но онда ћу јавно да кажем своју намеру — рече смешећи се ваљани младић — хтео сам да замолим моју милу невесту, да се пре венчања спремимо, како треба, за св. тајну покајања, да би тим достојније примили св. тајну брака.

Материне очи засузише. Беше сретна и пресретна, што ће кћерку своју таквом човеку поверити. Пред венчање сви троје се исповедише и причестише.

Ну родитељи имају да се старају не само за душу своје деце него и за земаљску срећу њихову. Ова дужност им налаже, да децу своју по сваку жртву школују и да им омогуће, да дођу до поштене зараде. О верском и националном васпитању наћиће родитељи подробнија упутства у мојим пређашњим писмима, нарочито у првоме.

Васпитање је тешко и са многом бригом па често и муком скопчано, али не остаје без плода и награде.

Ко спасе душу свога детета, осигурао је своју душу, а ко пушта да душа детета му пропадне, понеће тежак, неопростиви грех.

Па већ и на земљи видимо плодове доброг васпитања. Ко је у младости засадио — ма и великим трошком и многим трудом и бригом — племените воћке, у старости ће се мирно одмарати у њихову хладу и уживаће њихове слатке и свеже плодове.

Добро васпитање донеће а пре а после плодове своје и доброга оца и честиту мајку благосиљаће благодарна деца и онда, када им трошно тело већ одавна буде почивало у земљи.

Један знаменити човек држао је говор матерама па им рече: знате ли ви матере, шта је мене одржало усред овог покваренога света? Имао сам сироту али добру матер. Такву матер, од које не чух и на којој не видех никад ничег, чега се не бих још и данас са највећим пијететом сећао. И када бејах у искушењу, свагда сам на ту добру матер помислио, јер знадох, да ће ме дух њезин оснажити, да се успешно одупрем искушењу. Тек од онда, када ју изгубих, увиђам, да све, штогод је добро у мени, после Бога њој могу да захвалим.

И таква деца, која су заблудела ну још нису сасвим покварена, са болом у души сећају се свога детињства, доба, када су још под окриљем својих родитеља била, када су их ови увече пре спавања прекрстили... Па ако им је још у животу мати, која се моли Богу за њих и плаче за њима, поврате се на добар пут. Једној матери, која је 20 година оплакивала свога заблуделог сина, рекао је епископ један: Дете оваквих суза не може пропасти. И син се заиста вратио на праву стазу, која га је одвела спасењу и учинила га чак светитељем цркве Христове.

Климент Бертало († 1842), знаменити песник, који је дуго живео грешним животом, отргнувши се најзад греху и проводећи дане своје у поштењу овако је писао о себи: У ствари није се догодило самном ништа необично, када сам се повратио на добар пут, само сам се сетио детињства свога. После једне бурне ноћи дођем напит кући и легнем у постељу. Никако да заспим. У место сна појави се пред духовним очима мојим слика матере моје и то тако живо и верно, као да је у истини поред мене стојала. Наслонила се на мене, прекрстила ме, склопила ми је руке и почела је да чита молитву. Тако је радила самном у детињству свако вече. И нехотице се сетих свога детињства и почех размишљати, како сам сретан био још онда, када сам се заједно са матером мојом молио Богу и како ме изменише, колико изопачише душу моју разне страсти. Колико је већ година да се нисам исповедио и причестио! Целе те ноћи врзле су ми се овакве мисли по глави; дубоко кајање је испунило душу моју. Пре свануће бејах се одлучио, да ћу прекинути са својим лакомисленим, грешним животом и да ћу постати поново веран син своје хришћанске цркве. Бог ми је подарио за то благодат своју и ја ћу да испуним своје обећање.

У идућем писму изложићу у кратким правилима дужности родитеља према деци и тиме ћу завршити низ писама о овом предмету. После ћу прећи на оне теме, о којима си ме молила да ти пишем. И дотле те срдачно поздравља твој очински пријатељ

Јеромонах Софронije.

Краљ Петар I.

(Белешке и успомене.)

VII.

Мој дед је био земљорадник; ја се, казао је на Халкису 1916. једноме новинару, тим више поносим него престолом . . . .

Краљ Петар је волео земљорадника; волео га је искрено као оно што је њему било најближе. Волео је њиву, волео плуг, па и сељака. Увек на својим шетњама по унутрашњости Србије, заустављао би кола или пред каквом њивом или каквом сетвом или жетвом. Гледајући једном приликом у Тополи пространа поља, на којима су земљорадници сређивали летину, краљ Петар ће рећи пратиоцима:

„То је прави државотворни елемент у земљи; он привређује и себи и држави. Он прво храни

себе па онда храни нас; оно што је њему сувише даје нами . . . . . и то тако целога живота . . . А кад се у држави штогод поквари, опет ће он да поправља, и поправиће, поправиће . . . . ."

Ако би успут његов аутомобил наишао на земљораднике где у читавој поворци иду у град или из града, па би, по своме обичају, закрчили пут — он би наређивао да његов аутомобил успори ход. Не би дао да се виче на њих, не би дао да се аутомобилским зујањем поплаши стока, и тако нанесе штета. Често је у таквим приликама учио сељаке да треба држати десну страну пута да би био пут слободан за све путнике . . .

После српско-бугарског рата био је на одмору у Тополи; — правећи шетњу по околини наиђе код једне њиве на једног мушкарца и девојче како се муче са плугом при крају њиве да окрену и продуже орати у супротном правцу. Заустави се и поче питати децу где су им родитељи или старији. „Отац је погинуо на Говедарнику, а нана отишла у суд у Аранђеловац . . ." Краљ им узе објашњавати како треба плуг накренути на једну страну кад се хоће плуг да врати натраг. И пође гледајући за њима махајући главом: „то, и то ће нам хлеба дати!"

Наши дописи.

Набавка и освећење нових звона у Немету.

Немет, 17/30. XI. 1922.

И наша српска православна црквена општина у Немету је, хвала Богу, дошла до својих нових звона, великог и малог и то раније, него што је мислила, пошто је са вредном и честитом ливницом звона Сина Антона Новотнија у Темишвару 19. IX. 2. X. 1922. г. била удесила, да звона о Божићу буду готова, а иста нас је 11/24. XI. т. г. пријатно изненадила и известила, да можемо ићи за њих, да их кући донесемо. Велика радост и усхићеност је обузела све верне ове парохије. Одмах сутрадан је послана писмена и телефонска молба многозаслужном и опште љубљеном духовном старешини нашем, високопречасном Господину архимандриту Стефану Николићу, Епископском Викару, да учини расположење, да се звона освете и изражена је топла жеља, да нам он сам лично изврши благословљење звона, али га наша смерна молба није нашла код куће, јер је био на страни у званичном послу, а ми смо опет хитали, да звона у понедељник 14/27. XI. т. г. овамо донесемо, док је пут био смрзнут, док се не би покварио, пошто је овде по блату пут врло тежак и рђав.

Наши људи су се тако рећи надметали, ко за звона да иде, јер су то сматрали за пријатну дужност и велику част и ко ће учинити црквеној општини новчане услуге, да исплати звона, у колико не би имали довољно готових новаца. Споменутог дана у пола 5 часова после подне су нам приспела звона. И ако је скоро цео дан падао снег, није се жалило труда. Звона су ушла у село, сва искићена, на колима са упрегнута 4 коња. Њих су пратила опет кола са 4 коња са справама и стварима творничким за подизање звона. Пред звона је изашло неколика кола и много коњаника. На крај села чекала их је литија са многобројним народом и школском децом уз појање дивних наших црквених песама. Постојеће средње звоно је звонило, а из пушака се пуцало. Настало је неописано одушевљење. Дирљив је то призор био и величанствен ход до св. цркве, где су школска деца, поред црквених, и неколико згодних светских песама отпевала. Тих сјајних тренутака ће се Немећани много сећати. Пред св. црквом су звона са кола скинута, да се сутра дан у име Божје освете и у звоник подигну.

Освануо је врло хладан, прави зимски дан са јаким северним ветром, али зато народно одушевљење и заузимање за ову свечану прилику није попустило. Месни свештеник је у 11 часова пре подне одржао благодарење у св. храму, на крају кога је стигао као гост јеромонах Никанор Савић, свештеник из Темишвара, који је са споменутим парохом пред црквом извршио чин освећења звона и који је својим одличним гласом и уметничким служењем и појањем много увеличао ову свечаност. Нека прими зато нашу најсрдачнију захвалност. После благословљења звона је овдашњи парох својој пастви одржао проповед, а затим се пошло са литијом натраг у св. храм; онда одмах су се звона подигла у торањ а после подне су већ на вечерње звонила.

Звона су добро израђена, гласови им се подударају, дакле складно звоне, да се творница звона Сина Антона Новотнија само препоручити може. Велико звоно је од 282 кг., гласа h и састава *S* а мало од 85½ кг. гласа фис, начина *S*, а постојеће средње од 176 кг. гласа дис и састава *S*. Нова звона су од прилике тако велика, као што су и стара била, која су нам у рату узета. Платили смо 110 Л. по кили, али са нашим старим дршцима, крунама и раменима, дакле су нас стала 40325 Л. а са прометном порезом и смештањем свега 41129·26 Л. Натпис на великом звону је овај: „Велико и мало звоно је у славу Божју и на душевно снажење верних Срба за српску православну св. цркву у Немету 1922. год. ливено". *М. С.*

О нашем листу.

Благодарни смо Богу и свести већине српскога народа у краљевини Румунији, што „Гласник" улази у трећу рачунску годину свога излажења. Поносити смо што можемо сваком отворено рећи, да је српски народ у краљевини Румунији свестан о потреби српског листа те је својом претплатом и прилозима осигурао да Гласник из 1922. у 1923. годину пређе без дефицита. Од претпоследњег по-

зива нашег похитали су сви они, који претплату нису подмирили, да то учине. Када смо видели љубав Срба наших према Гласнику и њихове жртве — осокољени и охрабрени одлучили смо да Гласник и даље излази.

Програм Гласника остаје исти, само ће бити проширен у правцу јачег и живљег претресања савремених друштвених питања Срба у краљевини Румунији и Срба у опште. Молимо сараднике, да нас у овоме правцу потпомогну. Да би расправа савремених друштвених питања могла бити живља и додирна за све нас, молимо наше сараднике, да нас у дописима извештавају о кретању нашег живља у друштвеном погледу у сваком месту. Сваку личну полемику искључујемо из листа. Дописи нека су кратки и стварни. Погрешке језика, стила и тд. биће овде поправљене.

Да би наши читаоци били информисани о друштвеним питањима српског народа у опште, Гласник врло радо набавља сваку српску књигу, која се појави у српској књижевности.

Гласник ће и 1923. године излазити трипут месечно. Жеља нам је, да га претворимо у недељни лист. Ово ћемо моћи спровести тек ако нас претплатници осигурају претплатом одмах у почетку године. Зато треба настојати да свака српска кућа држи Гласник.

И ако је цена папиру и штампа од почетка излажења Гласника скочила са 30—50%, претплата на Гласник у 1923. години остаје иста.

Облик листа остаје исти. У листу ћемо и у будуће доносити огласе. Сваки Србин трговац, занатлија, индустријалац и т. д. треба да огласи у Гласнику, ако не другог чега, оно ради тога, да се зна где и у коме месту у краљевини Румунији има српске трговине, српског занатлије и др. Са 1923. годином уважамо ситне огласе од три реда за наше занатлије са ценом од 20 леја за један оглас.

Улазећи у 1923. годину захвални смо нашим пријатељима и сарадницима, који су нас материјално и морално потпомогли, да Гласник одржимо. Уверени смо, да ће нас исто тако потпомагати у раду и у 1923. години и да ће настојати да Гласник продре у сваку српску кућу.

Белешке.

ИНСПИЦИРАЊЕ У МОНАШКОЈ ШКОЛИ. Еписк. викар бавио се од 9. до 11. дец. у ман. Бездину, где је 10. дец. протумачио питомцима мон. школе јеванђеље за ту Недељу а 11. дец. био је у мон. школи на свима часовима. По подне одржао је са наставницима конференцију и изјавио им је своје задовољство, похвалу и признање на досадашњем савесном и успешном раду. Питомци лепо напредују у наукама. На Ваведеније приступили су св. тајнама покајања и причешћа.

ОСВЕЋЕЊЕ ЗВОНА У Т. МОНОШТОРУ. Еписк. викар овластио је јером. Митрофана Шољмошановог а. п. у Т. Моноштору, да на Св. Николу освети нова звона, која је тамошња црк. општина набавила из прилога побожних хришћана. Молимо О. Митрофана да нам пошаље опис освећења и списак приложника. Последње молимо да нам се пошаље и из Немета.

ЗАБАВА У БУКУРЕШТУ. Колонија краљевине СХС. у Румунији приредила је приликом рођендана српског краља Александра I. 12. дец. забаву у Букурешту. Из позивнице се не види, у какву сврху и са каквим програмом јм приређена ова забава. Волели би када би нам ко од пријатеља наших из Букурешта послао опис те забаве.

ЗАБАВА. Примили смо позив на забаву, коју приређује срп. св. петарска ратарска омладина на дан Св. Николе у корист школа тамошњих. У програмном делу су два монолога, једна драма и две песме. Примећујемо, да се ова забава могла одржати и о Божићу а није ју требало давати за време поста.

БЕСЕДА. Српска Певачка Дружина Темишварска приређује на дан св. Саве у просторијама фабричког „Редута“ беседу са игранком. Почетак је у 8½ с. Улазна цена је од особе 26 леја 50 б. Добровољни прилози примају се. Распоред беседе је: 1. Карас: „Св. Савска песма“. 2. Јаворски: „Смеса српских народних песама“ пева мешовити лик пев. Дружине. 3. Чика Јова Змај: „Гусларева смрт“ декламује Јулијана Лазаревић, на гласовиру је прати J. Hoós. 4. Хавлас: „Тамо тамо . . .“ пева мушки хор пев. Дружине. 5. a) Planquet Robert: „Ária“; б) J. Hoós: „Пролетња песма“ пева уз пратњу гласовира Горица Лалић. 6. * * * пева мушки лик тем.-мехалске пев. Дружине „Зора“. 7. Chopin: „Nochturnes Wals“ свира на гласовиру Мара Теодоровић. 8. Хавлас: „Падајте браћо“ пева мушки хор пев. Дружине. 9. Одељак оперете „Ripp van Winkle“ пева женски лик пев. Дружине. 10. И. Бајић: „Соколи“ пева ђачки хор средњих школа. 11. Зајц: „У бој“ пева мушки хор пев. Дружине.

КОНЦЕРАТ „СЛОГЕ“. Пред закључак листа примили смо вест, да ће на концерту „Слоге“, који ће се, као што смо у прошлом броју већ јавили, одржати на други дан Божића, суделовати и чувени тенориста Војислав Турински, члан београдске опере.

ТРУБАЧ.

Лежао је рањен, без снаге и маха . . .
Пук му преполовљен. Тад крвавом руком
Он докопа трубу, принесе је с муком,
И затруби „Јуриш!“ из последњег даха.

И ратници стари, без мане и страха,
Ношени тим силним, чудотворним звуком,
Крвави и страшни, с заставом пред пуком,
Пођоше на „јуриш“ у облаку праха!

И он виде масе где поново ничу,
И како, к'о вихор, крај њега промичу
Оштри бајонети и шињели груби

И срушен, под каром, где се крв још точи,
Са осмејком благим он заклопи очи
И заспа занавек, с уснама на труби...

Воj. J. Илић млађи.

Свештеникова драма.

(Наставак.)

Узбуђење је достигло врхунац, када су пред погубљење, на најживљем месту, насред варошке пијаце, подигнута вешала.

— „Шта смо дочекали: да нам, на пијаци, усред вароши, туђинци вешају слуге Божјега олтара!“ — помислио би сваки у пролазу преко пијаце, па бацивши искоса и крадимице један поглед на вешала, журио би даље својим послом, без задржавања.

И само голо интересовање за судбину „бунтовника“ могло је човеку донети недогледних несрећа.

Зато су сви разумнији људи, увиђајући да њихово голо љубопиство и саучешће не могу донети жртви никаквог олакшања, гледали, обично, на те призоре злочина или из какве полу — празне кафане, или из затворене трговине каквог поузданог трговца, али увек, увек: из пристојног растојања.

Уочи дана вешања свештеник замоли, да се опрости с породицом.

— „Довешћемо вам ваше, кад буде било време!“ — доби одговор, и то га умири.

Како је већ био сумрак, запалио је лојаницу, и, сам, међу четири тамничка зида, при забрављеним гвозденим вратима, седећи на грубој, троножној, апсеничкој столичици, и налакћен на мали, прљави и сниски сточић, читао је Библију.

И у најтежим часовима нису га ни за часак оставиле: Вера и Нада у Бога.

Листови Свете Књиге пред њиме били су покапани сузама.

То нису биле сузе очајања, већ увређене невиности.

Најзад преморен и физички и душевно, човек склопи Библију, састави и положи руке поврх ње, спусти главу на руке, и малаксао, заклопи очи.

Сан је један од најузвишенијих облика Божјег милосрђа.

У свештеникову сну било је нешто више од срећног предсказања.

Сањао је, да је лежао у некакој страшној подземној ћелији, много дубљој, тешњој и мрачнијој од оне у којој је био. Врата су била железна, а прозора није ни било. Није знао, ни кад свршава ноћ, ни кад настаје дан. У мраку је седео, у мраку спавао, у мраку се будио. И, најзад, у мраку је и умро, с тужном помишљу на своју децу и с вером у Бога... И дуго, дуго је лежао мртав, ослобођен мука, брига и болова. Но, једне ноћи, подземна ћелија, у којој је лежала његова лешина, испуни се одједанпут дивном и примамљивом светлошћу. Иако су врата била чврсто забрављена, неко је ипак ушао унутра. Нечија рука узе руку умрлог свештеника. И, на сам тај чаробни додир, мртвац осети како му живот уђе у тело, и он отвори очи и прогледа: пред њим је стајала држећи му десну руку својом левом, дивна, светлошћу озарена, висока жена, и, љупко насмешена, гледала му право у очи умним и добродушним погледом. Цела је ћелија блистала у светлости. По нежном, бледом лицу ове жене падала је лака сен од њених, као снег белих, раширених крила, посутих тисућим златних звезда.

— „Устани!“ — рече му она.

И он поново оживе, стаде на сопствене ноге, при чему звекнуше његови окови.

На тај звук, жена се благо саже и десном руком ухвати за окове, при чему му се ови сами скинуше с ногу. И, чим су остали у њеној руци, окови се претворише у лепа, снежно-бела, велика крила.

— „Ево ти!“ — рече жена — „Твоја су!“ —, и, то рекавши,намести му крила на рамена.

— „Хајдемо сад!“ — рече она и дотаче руком тамнична врата, која се отворише сама, без шума. Она рашири крила и полете. Он за њом, сав усхићен.

— „Дивна и добра сестро, како да те зовем? Како ти је име?“

— „Вера“ — рече она.

— „А чија си ти?“ —

— „Твоја и сваког оног који верује у Бога!“

Говорећи, лете све више и више.

Око њих промичу: сребрни облачци, зелени шумарци, кристални поточићи са свилоруним стадима, богатство, плодност, изобиље...

— „Каква је ово лепота, је ли, Веро? — пита човек.

— „То је лепота Слободе!“ — рече она.

И опет лете.

Све више и више.

Опет промичу: сребрни облачци, трептави конци небеске свиле, јата звезда и планета. Чују се заносни, чаролијски звуци песме и свирке... Затим: сноп ружичасте светлости, из кога извирују нежне, златокосе дечје главице... Та светлост тако мами, заноси и опија.

— „Веро“, — пита човек, — „каква је оно дивна ружичаста светлост?“

— „То је светлост Домаћег Огњишта!

— „Домаће огњиште!“ — закликта човек — „Каква срећа! Идем тамо! Тамо ћу остати! Нећу даље. Али, где си ти Веро? Не видим те више? Зашто си ме оставила?“

— „Не, нисам те оставила! Истина је: нисам више крај тебе, али сам зато у теби!“ — он је чуо разговетно њен удаљени глас, мада је више није видео.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

(Свршиће се.)

Браћа Чендеш, Тимишоара. 2047а